

CRISTIAN-VALENTIN ȘTEFAN

*STUDII ȘI NOTE DE DREPT PENAL
ȘI DREPT PROCESUAL PENAL*

CRISTIAN-VALENTIN ȘTEFAN

**STUDII ȘI NOTE
DE DREPT PENAL ȘI DREPT
PROCESUAL PENAL**

**Universul Juridic
București
-2015-**

Editat de **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

Copyright © 2015, **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin

S.C. Universul Juridic S.R.L.

Nicio parte din acest volum nu poate fi copiată fără acordul scris al

S.C. Universul Juridic S.R.L.

**NICIUN EXEMPLAR DIN PREZENTUL TIRAJ NU VA FI
COMERCIALIZAT DECÂT ÎNSOTIT DE SEMNĂTURA ȘI
ȘTAMPILA EDITORULUI, APLICATE PE INTERIORUL
ULTIMEI COPERTE.**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

ȘTEFAN, CRISTIAN-VALENTIN

Studii și note de drept penal și drept procesual penal / Cristian-Valentin

Ștefan. - București : Universul Juridic, 2015

ISBN 978-606-673-721-0

343(498)

REDAȚIE: tel./fax: **021.314.93.13**
tel.: **0732.320.666**
e-mail: **redactie@universuljuridic.ro**

DEPARTAMENTUL tel.: **021.314.93.15**
DISTRIBUȚIE: fax: **021.314.93.16**
e-mail: **distributie@universuljuridic.ro**

www.universuljuridic.ro

INTRODUCERE

PLANUL EXPUNERII

După modelul unor autori de drept penal consacrați¹, prezentul demers editorial își propune să reunească în paginile unui volum *studiile de doctrină și notele de jurisprudență* publicate sub semnătura mea în unele reviste de specialitate, începând cu anul 2010 până în prezent. Este vorba despre studii și note publicate în *Dreptul*, *Caiete de drept penal*, *Revista de drept penal*, *Curierul Judiciar* și *Pro Lege*. Lucrarea concretizează, în acest fel, preocupările mele profesional-științifice din trecutul recent. Trebuie spus că activitatea de practician este cea care mi-a oferit ideile pentru majoritatea studiilor și notelor publicate. Într-adevăr, cele mai multe se inspiră fie din unele acte întocmite ca procuror cu atribuții în faza de urmărire penală, fie din unele motive ale căilor de atac formulate ca procuror de ședință.

Având acest specific, cartea se dorește a fi o îmbinare între teorie și practică, într-un mod, sper, util ambelor categorii de profesioniști ai dreptului penal (teoreticieni și practicieni).

Materialele nu sunt, însă, preluate nici în *forma* lor inițială, nici în *conținutul* lor original.

Cât privește *forma*, am avut în vedere faptul că temele tratate sunt diferite și variate. Imprimând o concepție pe cât posibil unitară asupra formei, am încercat să atenuez din eterogenitatea lucrării, eterogenitate dată în mod inevitabil de diversitatea subiectelor abordate. Astfel, studiile de doctrină au în majoritate aceeași structură, distinctă uneori de formatul inițial, structură care presupune o introducere, parcurgerea temei cercetate și concluzii. De asemenea, notele de jurisprudență au o redactare identică între ele, dar, într-o anumită măsură, distinctă de redactarea inițială a fiecăreia. Pentru a face cât mai vizibilă legătura între hotărârea judecătorească adnotată și problema de drept căreia această hotărâre i se atașează, am urmat tiparul *minutei întâlnirii reprezentanților Înaltei Curți de Casație și Justiție cu președinții secțiilor penale ale Curților de Apel*, de la 4-5 iunie 2015². Astfel, am identificat *materia, categoria și subcategoria* de care se leagă hotărârile judecătorești adnotate, precum și *actul normativ aplicabil* în fiecare cauză soluționată și comentată.

¹ V. Cioclei, *Critica rațiunii penale. Studii de criminologie juridică și drept penal*, Ed. C.H. Beck, București, 2009; V. Pașca, *Studii de drept penal*, Ed. Universul Juridic, București, 2011.

² http://www.inm-lex.ro/fisiere/d_1052/Minuta%20intalnire%20preседinti%20secti%20penale.pdf.

Cât privește *conținutul, mai întâi*, nu am inclus în lucrare acele materiale, elaborate în temeiul legislației anterioare, care expun probleme ce nu își au corespondent în legislația în vigoare. *Apoi*, chiar în cadrul materialelor incluse, nu am menținut acele considerații care nu își păstrează actualitatea în raport cu legislația în vigoare. *În sfârșit*, pentru ca lectura să nu fie dificilă, am renunțat la a menționa texte din legislația anterioară. Doar acolo unde a fost strict necesar, am păstrat unele trimiteri la norme anterioare, însă cu indicarea normelor în vigoare corespondente.

Pe de altă parte, am dezvoltat și subiecte prevăzute în legislația anterioară, dar reglementate diferit în legislația în vigoare. În aceste situații, studiile sunt culese în conținutul lor original, întrucât însăși metoda folosită pentru realizarea lor a fost cea a comparației între legea veche și legea nouă.

* * *

Lucrarea este structurată în *două părți*.

Prima parte se compune din *11 studii de doctrină* și cuprinde la rândul ei *trei titluri*, corespunzătoare celor trei materii de care aparțin studiile: *Drept penal – Partea generală, Drept penal – Partea specială și Drept procesual penal*. Studiile de doctrină prezentate în prima parte sunt următoarele:

- Natura juridică a concursului între infracțiunea de lovire sau alte violențe și cea de rele tratamente aplicate minorului (în *Dreptul* nr. 12/2014, pp. 194-205);

- Considerații asupra pluralității intermediare de infracțiuni. Condiții și tratament sancționator (în *Curierul Judiciar* nr. 6/2015, pp. 339-342);

- Observații asupra unor dispoziții prevăzute în materia pedepsei (în *Curierul Judiciar* nr. 9/2014, pp. 520-523);

- Instituția prevăzută în art. 10 din Legea nr. 241/2005, pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale (extras dintr-o notă de jurisprudență, în *Caiete de drept penal* nr. 2/2014, pp. 102-108);

- Considerații referitoare la acțiunea penală (în *Curierul Judiciar* nr. 12/2013, pp. 689-698);

- Lipsa de temeii a acțiunii penale. Cazuri (în *Curierul Judiciar* nr. 5/2013, pp. 282-290);

- Aspectul procesual al stingerii acțiunii penale (în *Revista de drept penal* nr. 3/2013, pp. 115-135);

- Continuarea procesului penal (în *Caiete de drept penal* nr. 3/2012, pp. 40-60);

- Natura juridică a nulității care decurge din nerespectarea normelor privind incompatibilitatea judecătorului (extras dintr-o notă de jurisprudență, în *Curierul Judiciar* nr. 1/2013, pp. 31-37);

- Conținutul condiției recunoașterii în totalitate a faptelor și limitele schimbării încadrării juridice în procedura de judecată în cazul recunoașterii învinuirii (în *Dreptul* nr. 1/2015, pp. 155-164);

- Considerații privind procedura schimbării încadrării juridice în faza de judecată (extras din două note de jurisprudență, în *Curierul Judiciar* nr. 1/2013, pp. 31-37, și în *Caiete de drept penal* nr. 2/2014, pp. 112-116).

A doua parte se compune din 22 note de jurisprudență și cuprinde în egală măsură trei titluri, corespunzătoare celor trei materii de care aparțin notele: Drept penal – Partea generală, Drept penal – Partea specială și Drept procesual penal. Notele de jurisprudență prezentate în a doua parte sunt următoarele:

- Individualizarea judiciară a pedepsei sub aspectul duratei sale și sub cel al executării. Criterii. Necesitatea impunerii obligației inculpaților de a nu intra în legătură cu persoana vătămată, cu ocazia suspendării sub supraveghere a executării pedepsei aplicate pentru săvârșirea unor infracțiuni de viol (Înalta Curte de Casație și Justiție, Decizia penală nr. 2181/R din 21 iunie 2012, în *Caiete de drept penal* nr. 4/2014, pp. 97-102);

- Individualizarea judiciară a pedepsei sub aspectul duratei sale și sub cel al executării. Criterii (Curtea de Apel Târgu Mureș, decizia penală nr. 14/A din 2 martie 2012, în *Caiete de drept penal* nr. 4/2014, pp. 103-106);

- Individualizarea judiciară a pedepsei, sub aspectul executării. Criterii (Înalta Curte de Casație și Justiție, Decizia penală nr. 1380/R din 6 aprilie 2012, în *Caiete de drept penal* nr. 4/2014, pp. 106-108);

- Motivarea hotărârii judecătorești, cu referire la individualizarea pedepsei. Construcție logică. Exigențe. Individualizarea judiciară a pedepsei, sub aspectul duratei sale. Criterii (Curtea de Apel Târgu Mureș, decizia penală nr. 561/R din 28 septembrie 2011, în *Caiete de drept penal* nr. 4/2014, pp. 108-113);

- Motivarea hotărârii judecătorești, cu referire la individualizarea pedepsei. Construcție logică. Exigențe. Individualizarea judiciară a pedepsei, sub aspectul duratei sale. Criterii (Curtea de Apel Târgu Mureș, decizia penală nr. 33/R din 19 ianuarie 2012, în *Caiete de drept penal* nr. 4/2014, pp. 113-119);

- Anularea suspendării executării pedepsei. Caracter obligatoriu. Motivarea hotărârii judecătorești, cu referire la individualizarea pedepsei. Construcție logică. Exigențe (Curtea de Apel Târgu Mureș, decizia penală nr. 576/R din 28 septembrie 2011, în *Caiete de drept penal* nr. 4/2014, pp. 119-126);

- Tentativă la omor săvârșită cu intenție indirectă. Vătămare corporală având drept consecință punerea în primejdie a vieții persoanei vătămate. Deducerea intenției indirecte de a ucide din aplicarea unei singure lovituri de cuțit în zona abdominală (Tribunalul Mureș, Sentința penală nr. 129 din 6 mai 2009, în *Curierul Judiciar* nr. 7-8/2011, pp. 404-405);

- Vătămare corporală. Reguli de apreciere a probelor. Consecința reținerii unui act de violență insuficient conturat pentru a pune în primejdie viața persoanei vătămate. Schimbarea încadrării juridice în infracțiunea de lovire sau alte violențe (Curtea de Apel Târgu Mureș, decizia penală nr. 567/R din 16 decembrie 2010, în *Curierul Judiciar* nr. 5/2012, pp. 299-300);

- Ucidere din culpă săvârșită în cadrul unui accident de circulație. Elementele culpei profesionale. Încălcarea prevederilor legale privind viteza de deplasare (Curtea de Apel Târgu Mureș, decizia penală nr. 70/R din 3 februarie 2011, în *Curierul Judiciar* nr. 5/2011, pp. 284-286);

- Distrugere. Elementul circumstanțial agravant referitor la săvârșirea faptei prin incendiere. Înțelesul noțiunii de pericol (Judecătoria Târgu Mureș, sentința penală nr. 84 din 3 februarie 2010, în *Pro Lege* nr. 3/2012, pp. 165-170);

- Ultraj săvârșit prin amenințare. Condiția – atașată elementului material – referitoare la proferarea amenințării prin mijloace de comunicare directă. Existența infracțiunii de ultraj, prin îndeplinirea acestei condiții, și atunci când amenințarea este transmisă – de către subiectul activ către subiectul pasiv – prin intermediul unei alte persoane. (Curtea de Apel Târgu Mureș, decizia penală nr. 519/R din 25 noiembrie 2010, în *Curierul Judiciar* nr. 1/2013, pp. 31-37);

- Infracțiunea prevăzută de art. 87 alin. 5 din O.U.G. nr. 195/2002. Existența obligației de a se supune recoltării de probe biologice în vederea stabilirii alcoolemiei, decurgând din solicitarea organului de poliție, independent de distincțiile operate în art. 88 alin. (5) și (6) din același act normativ (Curtea de Apel Târgu Mureș, decizia penală nr. 209/R din 31 martie 2011, în *Caiete de drept penal* nr. 2/2014, pp. 100-101);

- Nerespectarea hotărârilor judecătorești, în varianta neexecutării unei hotărâri privind reintegrarea în muncă. Necesitatea instituirii unei condiții de timp – atașate elementului material din cadrul laturii obiective – în cazul acestei infracțiuni (Parchetul de pe lângă judecătoria Târgu Mureș, Rezoluția nr. 5770/P/2008 din 29 decembrie 2009, în *Curierul Judiciar* nr. 2/2011, pp. 99-100);

- Delapidare. Imposibilitatea de a stabili bunurile obiect material al acestei infracțiuni și, prin urmare, de a individualiza o acțiune de însușire/folosire/traficare care să se raporteze la aceste bunuri. Lipsa în gestiune, ca singur element de fapt clarificat. Neprevederea faptei în legea penală (Parchetul de pe lângă Judecătoria Târgu Mureș, Rezoluția nr. 665/P/2006 din 29 decembrie 2009, în *Pro Lege* nr. 3/2012, pp. 170-174);

- Achitare. Temei. Lipsa prevederii faptei în legea penală (Tribunalul Mureș, decizia penală nr. 273/A din 11 noiembrie 2010, în *Caiete de drept penal* nr. 2/2014, pp. 109-112);

- Parte responsabilă civilmente. Subiectul procesual care poate solicita introducerea ei în procesul penal. Lipsa participării în procesul penal a unei persoane cu vocația de a avea calitatea de parte responsabilă civilmente. Sancțiune (Curtea de Apel Târgu Mureș, decizia penală nr. 510/R din 22 iunie 2012, în *Caiete de drept penal* nr. 2/2014, pp. 116-119);

- Judecata în cazul recunoașterii învinuirii. Condiția recunoașterii în totalitate a faptelor reținute în sarcina inculpatului. Înțeles. Limite, date de necesitatea respectării acestei condiții, în posibilitatea de a solicita schimbarea încadrării juridice (Curtea de Apel Târgu Mureș, decizia penală nr. 52/A din 18 septembrie 2011, în *Revista de drept penal* nr. 2/2014, pp. 96-102);

- Aprecierea probelor. Valoarea probatorie a declarației martorului denunțător în materia infracțiunii de luare de mită. Criterii de apreciere. Infracțiune continuată. Înlăturarea din conținutul acesteia a acelor acte materiale considerate fără caracter infracțional. Soluții. Luare de mită. Confiscare specială. Imposibilitatea instanței de a dispune restituirea sumei de bani care a făcut obiectul faptei corelative de dare de mită, ca urmare a denunțării acestei fapte, în condițiile în care judecata privește numai luarea de mită (Tribunalul Mureș, sentința penală nr. 100 din 1 iulie 2011, în *Caiete de drept penal* nr. 4/2013, pp. 128-151);

- Apel declarat de partea civilă sau de partea responsabilă civilmente. Efect devolutiv (Curtea de Apel Târgu Mureș, decizia penală nr. 30/A din 27 februarie 2014, și Curtea de Apel Târgu Mureș, decizia penală nr. 32/A din 28 februarie 2014, în *Pro Lege* nr. 3/2014, pp. 187-192);

- Cerere de revizuire. Admisibilitate. Înțelesul expresiei „fapte sau împrejurări noi” în sensul art. 453 alin. (1) lit. a) C. pr. pen. Condițiile revizuirii întemeiate pe art. 453 alin. (1) lit. b) C. pr. pen. (Tribunalul Mureș, sentința penală nr. 144 din 20 octombrie 2010, în *Curierul Judiciar* nr. 12/2011, pp. 651-654);

- Cerere de revizuire. Admisibilitate. Cazul de revizuire prevăzut de art. 453 alin. (1) lit. b) C. pr. pen. Condiția ca infracțiunea săvârșită să aibă aptitudinea de a influența soluția pronunțată (Judecătoria Târgu Mureș, sentința penală nr. 526 din 22 aprilie 2009, în *Curierul Judiciar* nr. 12/2011, pp. 654-655);

- Cerere de contopire a două pedepse dintre care în privința uneia s-a dispus executarea efectivă, iar în privința alteia s-a dispus suspendarea sub supraveghere a executării. Formularea cererii într-o procedură judiciară separată, în faza de executare a hotărârilor penale (Tribunalul Mureș, decizia penală nr. 548/R din 8 decembrie 2009, în *Curierul Judiciar* nr. 11/2010, pp. 643-646).

* * *

În finalul acestei introduceri, doresc să adresez mulțumiri redacțiilor celor cinci reviste, pentru faptul că au fost de acord cu publicarea în această manieră a materialelor.

De asemenea, mulțumirile mele se îndreaptă și înspre Editura „Universul Juridic”, pentru faptul că a acceptat editarea volumului, conferind în acest fel un caracter unitar și, de ce nu, o vizibilitate mai mare operei mele scrise de până acum.

PARTEA I
STUDII DE DOCTRINĂ

I.

Drept penal. Partea generală